

ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ

ኢ.ፌ.ዲ.ሪ ትልሚ
ዕብዮትን
ትራንስፎርሜሽንን

ነሐሴ 2005ዓ.ም

ናይ ዕብዮትን ትራንስፎርሜሽን ትልሚ መበገሲ ሓሳባት

- ገምጋም ኣፈፃፀማ ሕሊፍ ስትራቴጂካዊ ትልሚ
- ናይዚ ሚሊኒየም ዕላማታትን ሽቶታትን
- ልኡኽን ራእይን መንግስቲ ክልል ትግራይ

ራእይ መንግስቲ ትግራይ

ዝተመሓየሽ መነባብሮ፣ ዝሓሸ ዕድል ትምህርቲን ምዕቡል ቴክኖሎጂን ዝወነነ ሕብረተሰብ ፣ ኣብ ህዝቢ ተሳትፎ ዝተመስረተ ዲሞክራሲ ሰላምን ሰናይ ምምሕዳርን ዝሰፈነላ፣ ምዕቡልን ተወዳዳሪን ኢኮኖሚ ብምህናፅ ማእኸላይ እቶት ዘለዎን ሃገራት ዘረጋገፀኦ ዕብዮት ኢኮኖሚ ትግራይ በዒሓቶ ምርኣይ።

ናይ ቀፀልቲ 5 ዓመታት ትልሚ ዕላማታት

- ኢኮኖሚ ክልልና በቢ ዓመቱ ብማእኸላይ ብ11% ብምዕባይ ኣብ ኢኮኖሚ ክልልና ዝረአዩ ማሕለኻታት ምቅላልን ናይዚ ሚሊኒየም ሽቶታት ኢኮኖሚያዊ ልምዓት ምዕዋትን፡
- ሽፋን ግልጋሎታት ትምህርትን፣ ጥዕናን ብምዕባይን ፅርዮቶም ብምምሕያሽን ናይዚ ሚሊኒየም ሽቶታት ማሕበራዊ ልምዓት ምዕዋት፤
- ዝተረጋገኡ፣ ዲሞክራሲያውን ልምዓታውን መንግስቲ ብምጥንኻር ንክልላዊ ህንፃት ስራሕቲ ምቕዎ ባይታ ምፍጣር፤
- ንሰደድ ዝውዕሉ ፍርያት ሕርሻን ኢንዱስትሪን ብምዕባይ ኣብ ሃገርና/ክልልና ዝተረጋገኡ ማክሮ ኢኮኖሚ ክፍጠር ምዕዓርን ቀፃልነት ልምዓት ክልልና ምርግጋዕን፤

ዓንዲ ስትራቴጂታት Pillar Strategies

- ስሌጥ፣ ቀፃላይን ፍትሐውን ዕብየት ኢኮኖሚ ምምዘጋብ
- ሕርሻ ቀንዲ ፍልፍል ዕብየት ኢኮኖሚ ኮይኑ ክቕፅል ምግባር
- ኢንዱስትሪ ኣብቲ ኢኮኖሚ ቁልፊ ተራ ንክፃወት ምበቓዕ
- መሰረተ ልምዓት ምግፋሕን ፅርዮቶም ምምሕያሻን
- ማሕበራዊ ልምዓት ምስላጥን ፅርዮቶም ምርግጋፅን
- ልምዓታዊ መንግስቲ ምጥንኻርን ስርዓት ዲሞክራሲን ሰናይ ምምሕዳርን ምስፋን
- ተሳትፎን ተጠቓምነትን ደቂ ኣንስትዮን መናእሰይን ምዕባይ

ክልላዊ አንፈታት

- አብ ሕሊፍ ዓመታት አብ ሕርሻን ገፀር ልምዓትን ዝተጀመረ ህንፀት ልምዓታዊ ሰራዊት አጠናኺርካ ምቕፃልን አብ ካልኦት ሴክተራትውን ብተመሳሳሊ መንገዲ ምህናፅን
- ብሃገር ደረጃ ተቐሚጡ ዘሎ ትልሚ ዕቤትን ትራንስፎርሜሽንን ምስ ኩነታት ክልልና ብምዝማድ ምትግባርን ንሱ ዝፈጥረልና ዕድል ፀንቂቅካ ምጥቃምን

➤ አብ መንግስቲ መሓውር ዘሎ ኣመራርሓ ኣካል ምህናፅን ብቕዓት ኣመራርሓ ምዕባይን ከምኡውን ሓደሻቲ ኣመራርሓ ኣካላት ናይ ምምልማል፣ ምምሃርን ምህናፅን መስርሕ ብቀፃልነት ብምትግባር ናይ ምትኽኻእ ኣንፈትና ምትግባር

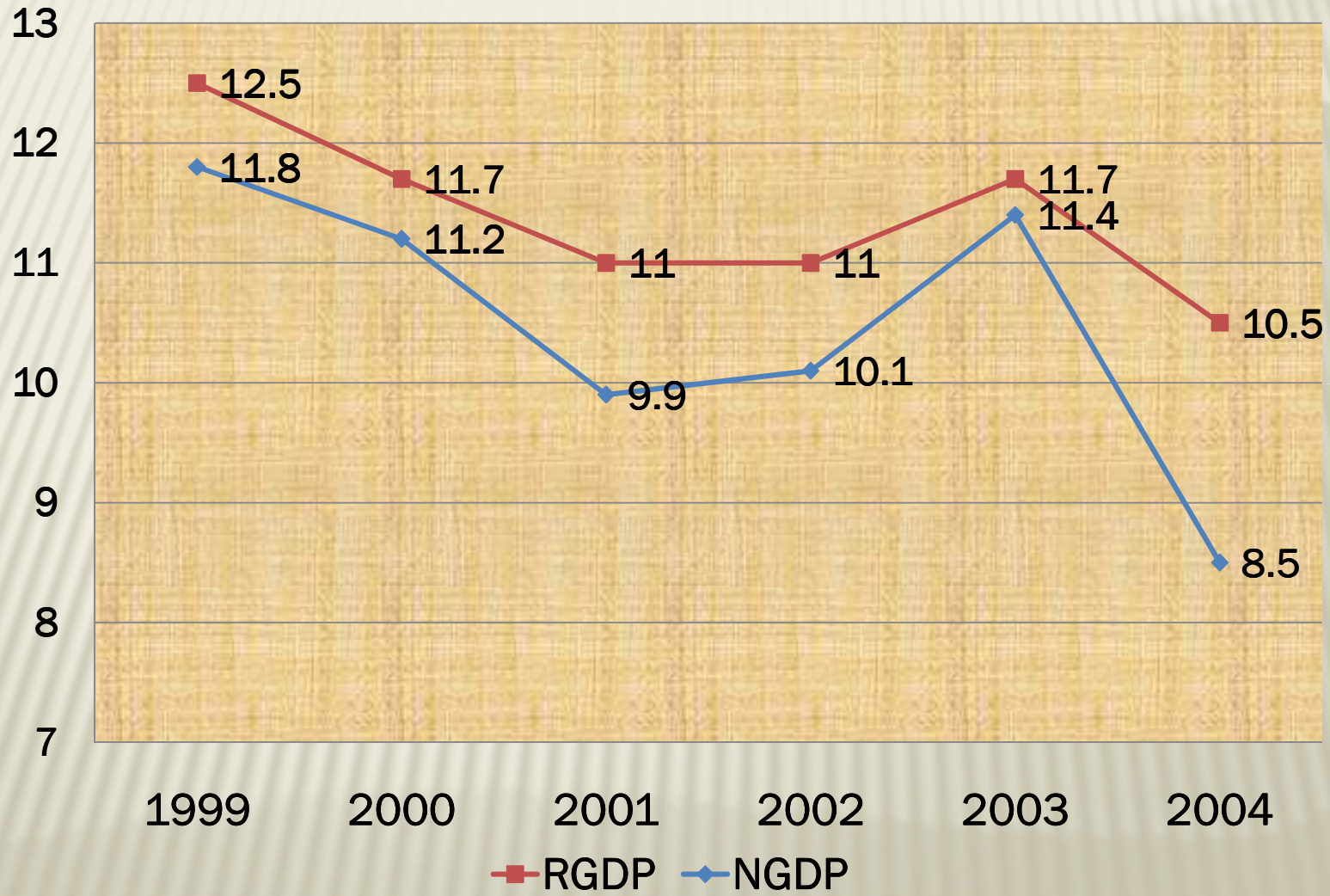
➤ አብ ልምዓትን ሰናይ ምምሕዳርን ስራሕትና ህዝቢ ብስፍሓት ዝሳተፈሎም መድረኻት እናፈጠርና ውድብ ብዝኾነ መንገዲ ካብ መደብ ምውፃእ ጀሚሩ ክሳብ ምፍፃምን ምግምጋምን ዝሳተፈሉ ኩነታት ኣጠናኺርካ ምቕፃል ።

Macro economic indicators

(National & Regional)

Classification	Growth Rate 2002 E.C		Growth rate Plan 2007 E.C	
	National	Regional	National	Regional
GDP (%)	10.6	11.0	11.4	11.4
Agriculture (%)	7.6	9.8	8.7	9.8
Industry (%)	10.8	10.1	23	23.0
Service (%)	13.2	11.6	9.0	9.0

Annual GDP Growth Rate at National and Regional Level

ዓመታዊ ዕብዩት ኢኮኖሚ ክልልና ብሴክተር

	2002	2003	2004	ትልሚ 2007
ሕርሻ	9.8	12.5	6.7	9.8 %
ኢንዱስትሪ	10.1	12.0	16.4	23.0 %
ግልጋሎት	11.6	10.0	11.4	9.0 %
ክልላዊ ዕብዩት	11.0	11.7	10.5	11.4 %

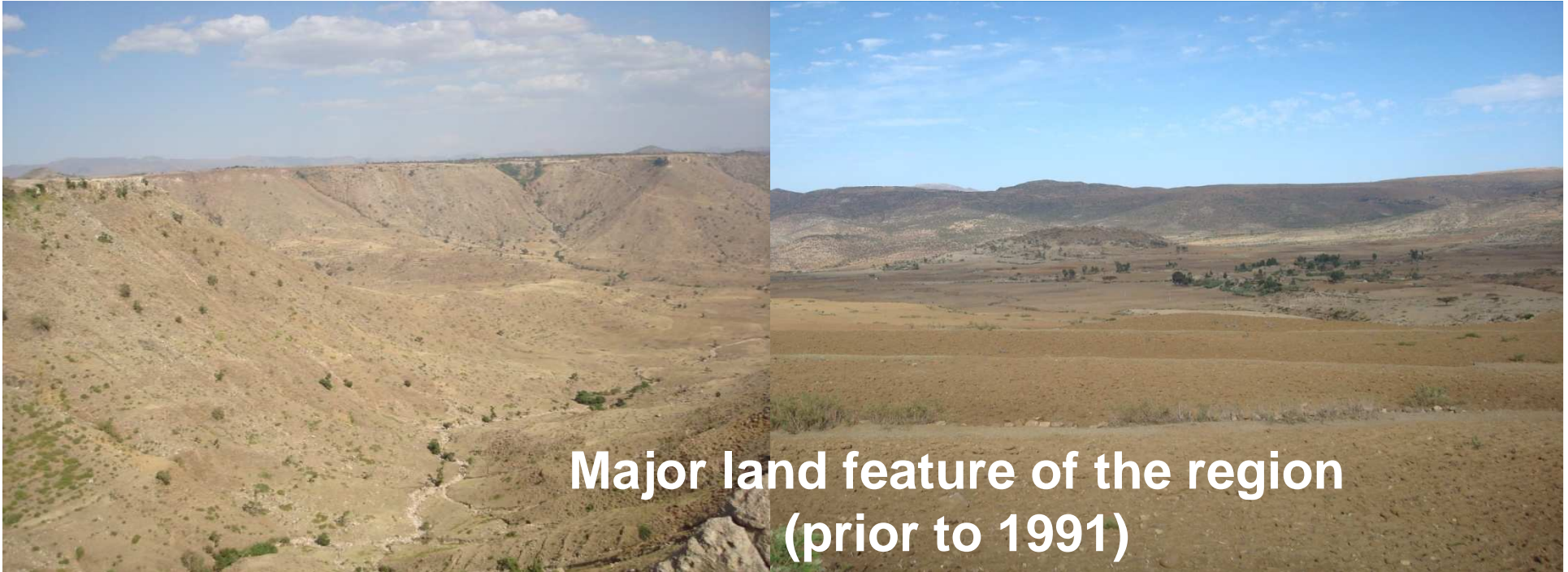
ብፅሒት ሴክተራት GDP share by Sectors

	2002	2004	ትልሚ 2007
ሕርሻ	38.7	39.4	36.3%
ኢንዱስትሪ	19.4	19.6	25.3%
ግልጋሎት	41.9	41.0	38.2%

ዝቐፀለ...

	<u>2002</u>	<u>2003</u>	2004
1. ግብርን ቀረፅን እቶት ክልልና ብቢሊዮን ብር ንፅፅር ክልላዊ እቶት/ባጀት	0.75 32.7%	1.14 36.4%	1.8 41.3%
2. መጠን ቁጠባ Saving in billion birr	7.2	8.6	10.8

	<u>መጠን ድኻነት Poverty Level</u>			ትልሚ
	<u>1991</u>	1998	<u>2003ዓ.ም</u>	<u>2007</u>
National	45.5	38.7	29.6	22.2
Tigray	56.1	48.5	31.8	18.0

ጻዕራምን ዉፋይ ህዝቢ- ወፍሪ ልምዳት ሰራዊት

አፈፃፀማ ኢኮኖሚያዊ ሴክተር

ሕርሻን ገጠር ልምዳትን

ተፈጥሮ ሃብት ስራሕ	ክሳብ 2002	2003-2005
SWC in Hectars	810,000	447,586 ሄር

በድምር Area Closure ወሲኹ 2.217 ሚሊዮን ሄር

አብዛ ወፍሪ ዝተሳተፈ (2005ዓ.ም)

	22,653,164	Labour days
መናእሰይ	5,630,197	(26%)
ደ/አነስትዮ	10,520,325	(49%)

Gully treatment: Bio Physical intervention

Gully treatment

Different soil and water conservation structures for better yield and sustainable environment

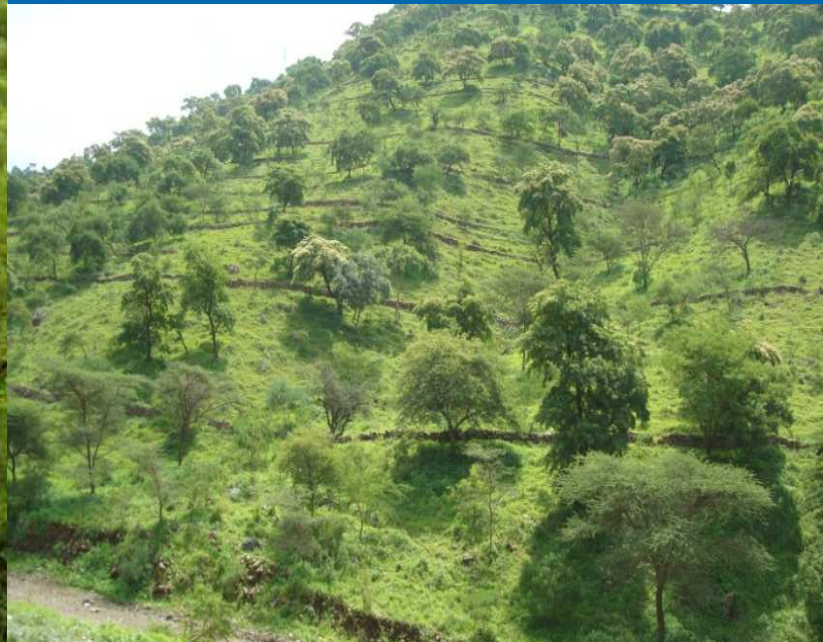

	2002	2003	2004	2005EC
Plantation	838.2	1.2 B	2.12 b	3 bilion
Recovery rate	68%	79%	76.6%	

ትግራይ ልምድ- ክትልወጥ
 እትኸእል ብተግባር መርኣያ
 ዝኾነት ክልል ኮይና ኣላ

Catchment treatment

Results of rehabilitated watershed

አብዚ ሰለስተ ዓመት 157996 መናኸሪይ
ኣብ 144922ሄ/ር ኅቦታት ከልምዑን ኣብ
ሃፍቲ እንስሳ ልምዓት ከሰርሑ ከኢሎም

apicultural investment

Youth cooperative

Livestock

መስኖ ልምዳት አብ ትግራይ Irrigation Development

No	Year	Irrigated area (hectare)	Yield (qts)	beneficiaries
1	1996	11,673	67,358	28,427
2	1997	13,354	964,840	116,106
3	1998	18,148	1,022,752	151,557
4	1999	29,734	1,878,853	212,766
5	2000	44,740	2,766,249	212,766
6	2001	53,659	5,112,653	239,679
7	2002	82,893	7,200,152	378,740
8	2003	125,558	13,616,845	420,753
9	2004	188,238	15,986,634	479,305
10	2005	228,906	28,554,865	546,146

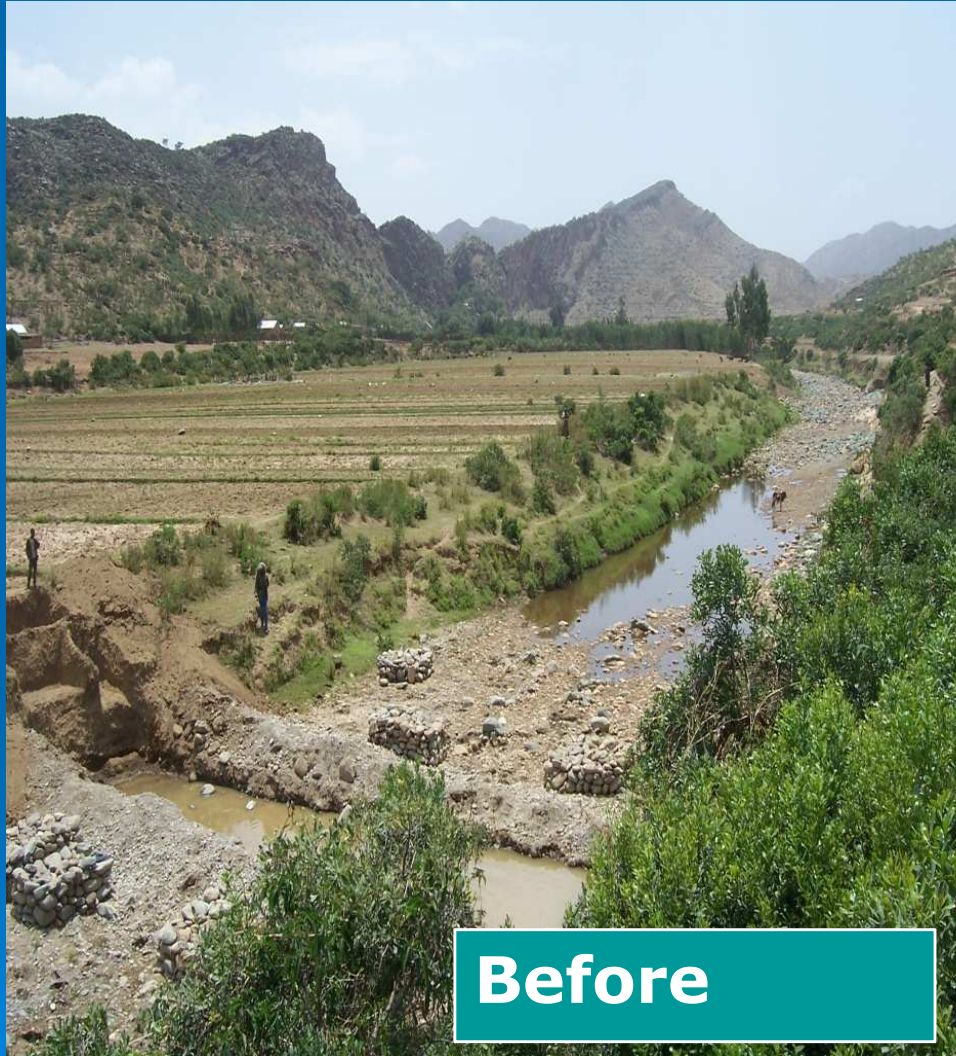

Before

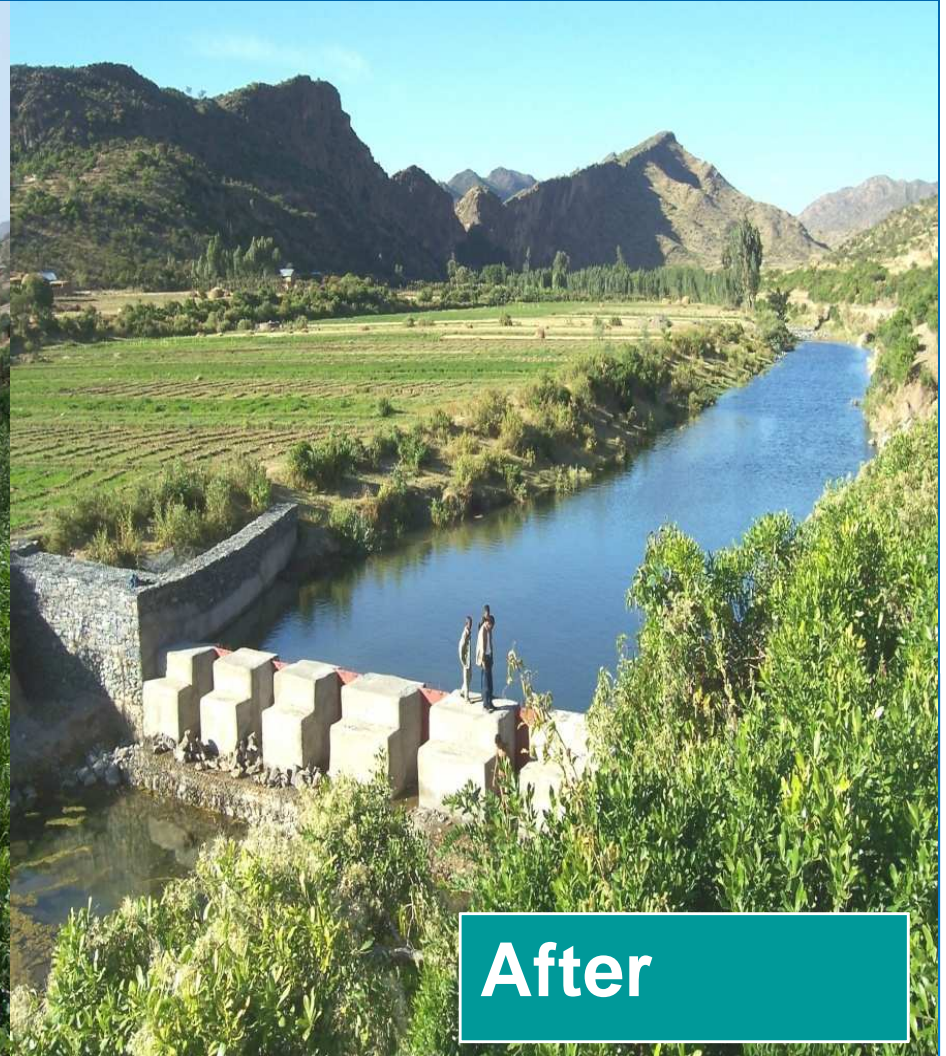

After

Water harvesting check dam pond

Before

After

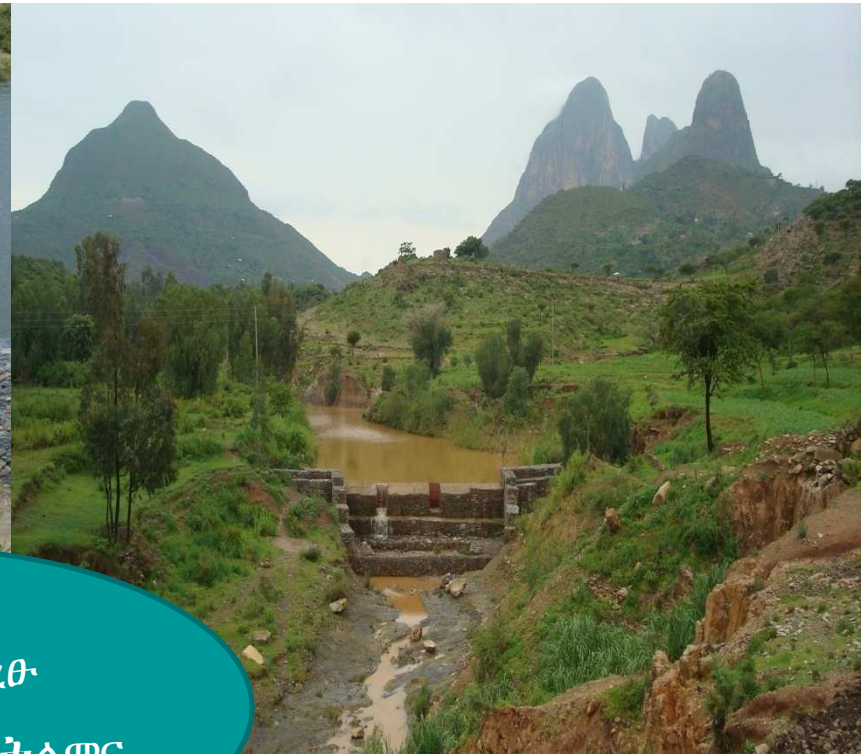
Before

After

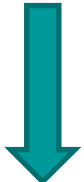
82% Household Farmers Has One or more Water alternative Technology ማይ ባንክ

315,920 ሄ/ር ተሃኒፅ
 90.3% ናይ GTP ትልምና

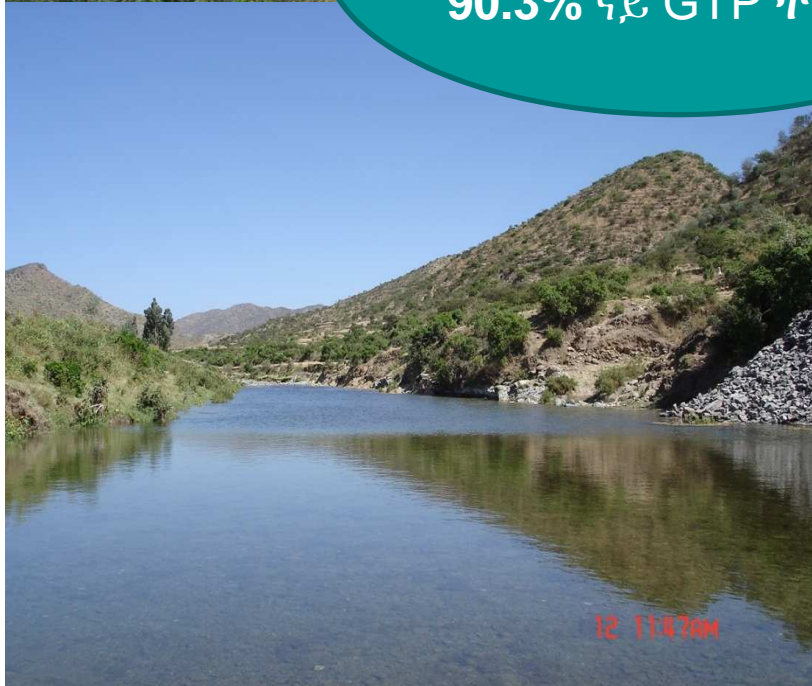
44,740 ሄ/ር
 ብ2000 ዓ.ም

228,906ሄ/ር
 ብ2005
 ለመጊዑ

350,000ሄ/ር
 GTP

12 11470M

ልምዓት መስኖ

ብመስኖ ዝለመዐ መሬት ብሽሕ ሂ/ር

- GTP ትልሚና(2007ዓ.ም) 350,000 ሂ/ር
- ኣብዚ ሰለስተ ዓመት ፍፃመ ዝተሃነፀ 315,920 ሂ/ር
ዝለምዐ 228,906 ሂ/ር

- ኣብ 2006/2007ዓ.ም ብመስኖ ዝለምዐ መሬት ናብ 500,000 ሂክታር ንምብፃሕ ተተሊሙ ኣሎ

ክሳብ ሓዚ 546,146ተጠቀምቲ መ/ስድራ መስኖ ልምዓት

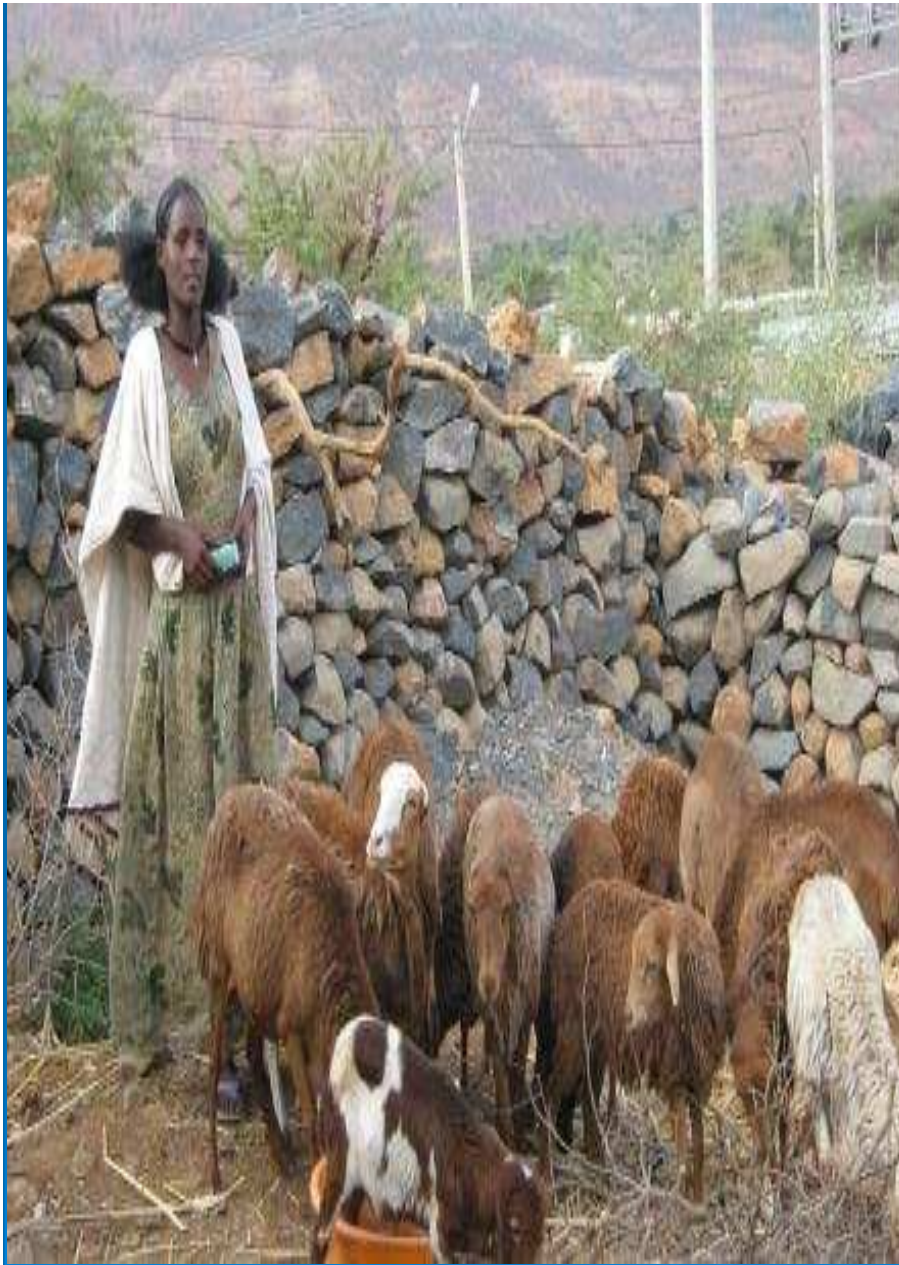
- 150,527 ደ/ኣንስትዮ (22%)
- 124,204 መናእሰያት (21%)

ስልጠናን
ምትእትታው
ቴክኖሎጂ

ጣ/አበርገላ

ናዕዕር ዓዕቅ

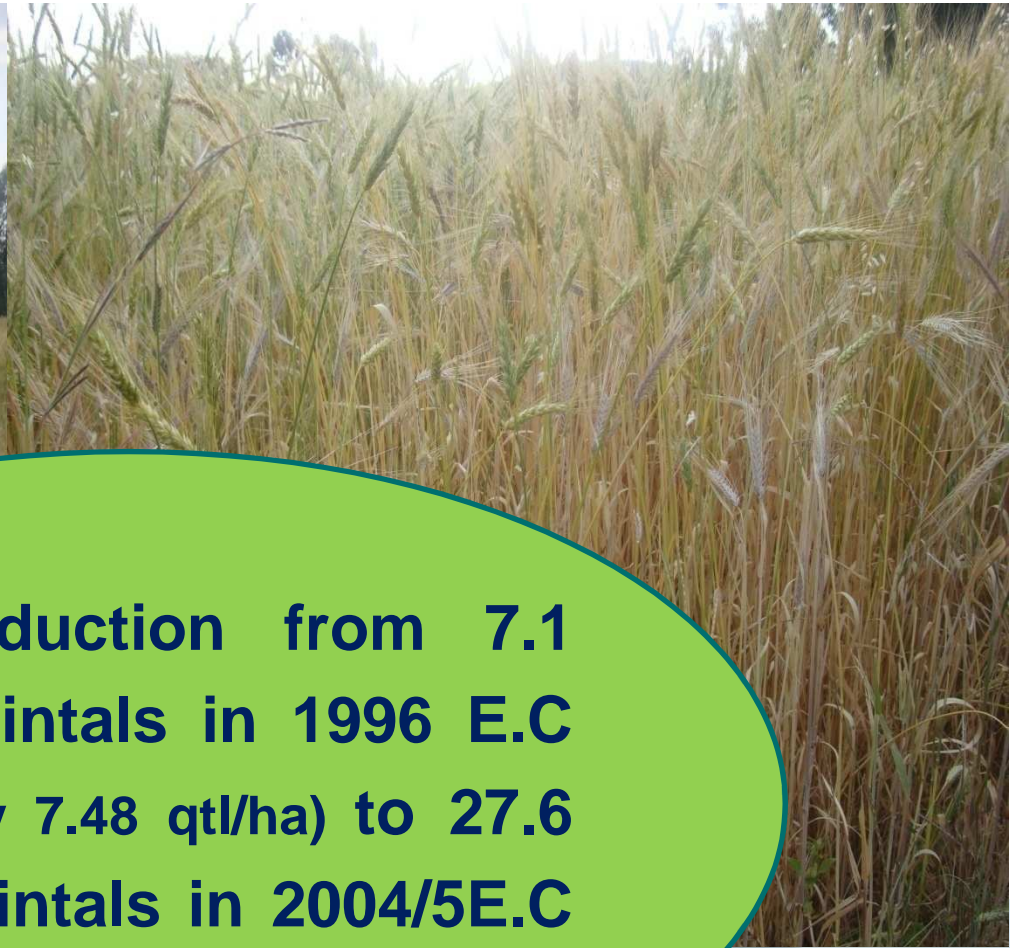

አበነት ስድራ ቤታዊ ዳይቨርሲፊኬሽን - በስድራ ብርኪ

ምህርቲ ምዕፃፍ ትልሚና Crop production

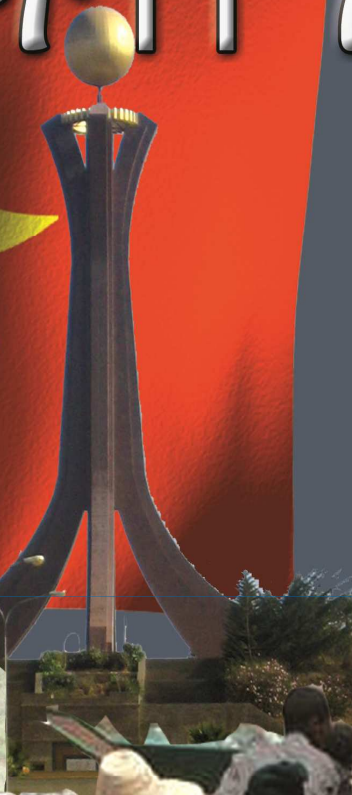
Year in EC	Area cultivated	Production achieved	Productivity
	ha	Quintal	Q/ha
1996	958,357	7,163,879	7.48
1997	1,004,121	7,169,606	7.14
1998	1,004,121	11,350,939	11.30
1999	1,064,594	13,537,912	12.72
2000	1,221,625	17,039,823	13.95
2001	1,136,620	16,386,450	14.42
2002	1,238,900	19,700,129	15.9
2003	1,300,000	25,631,432	19.0
2004	1,300,000	27,600,000	21.2
2007		58 milion	

Crop production from 7.1 million quintals in 1996 E.C (productivity 7.48 qtl/ha) to 27.6 million quintals in 2004/5E.C (productivity 21.2 qtl/ha)

መቶ ራቱ 11 ለካቲት

ከተማ ልምዳትን መሰረተ ልምዳት ስራሕቲ

<u>MSE ደኣንት</u>	2003-2005
ነባራት ደኣንት ምድጋፍ ምጥንኻር	179,749
ናብ ስራሕ ዝኣተዎ ዝተወደባ Enterprises	88,147
ሓዱሽ ስራሕ ዕድል (72% GTP)	482,916
ደ/አነስተዮ ተሳትፎ	35%
ዝተውሃበ ልቓሕ መጠን	739.1 ሚሊዮን ብር
ቁጠባ መጠን	285.4 ሚሊዮን
ዕዳጋ ምትእስሳር ብመጠን ገንዘብ	1.4 ቢሊዮን ብር
መስርሒን መሸጢን ቦታ/Shades	494 Shades
(ኣብ 12 ከተማታት ክላሰተር 445 ሚሊዮን ብር)	

የራሱ ምንጭ እምነ 2002

TEVET ኢብ ዝሓለፉ 3ተ ዓመታት

- ስፍራ ስልጠናታት 353,792
- ሓፀርቲ ስልጠናታት 3173,084 ሰልጠንቲ
- COC ምዘና ኢብ 27 ማእኸላት 50% ብቁዓት
- ናይ ኤክስፐርትንሽን ድጋፍ
- 2698 ቴክኖሎጂ ሽግግራት
- ናይ ሽርክና ስልጠና ምስ ትእምትን ካልኦትን 114390 ሰልጠንቲ

መናእሰይን ደቂ ኣነሰትዮን ኣብ ስልጠናን ስራሕን

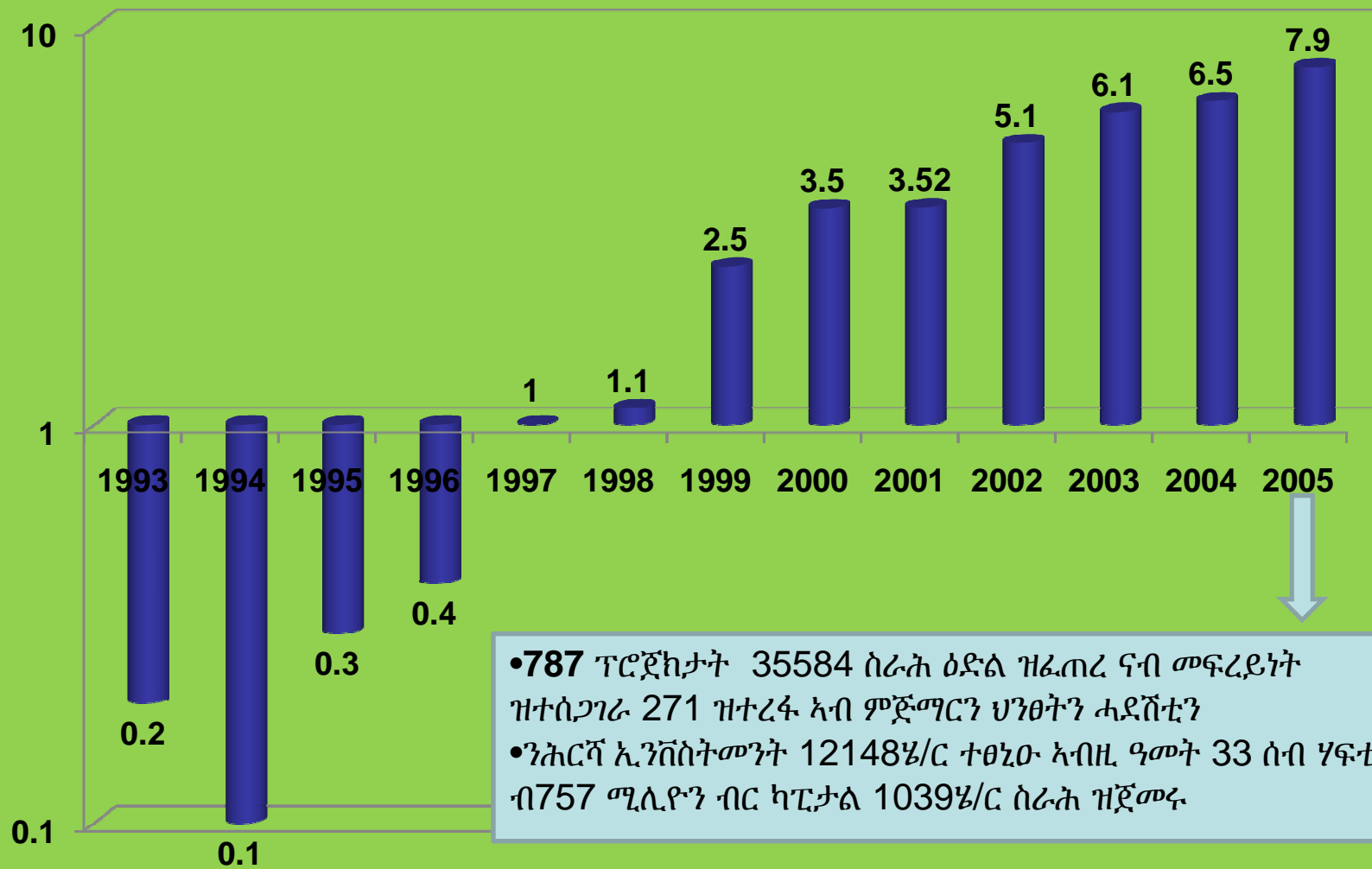

ስልጠና ፅርብት ለምኒ ኣብ ቴክኒክን ጥያን ውቕር

- መንግስቲ ኣብ 12 ከተማታት 805 ሚሊዮን ብር ብምምዳብ
 - 553 ፕሮጀክቶች ኣብ ስራሕ እንትህልዎ
 - 505 ዝተወደአ 48 ኣብ ህንፀት ዘለዎ
- 81 ሓዲ ማእከል ኣገልግሎት ብምውዳብ ስራሕ ጀሚረን
- ክሳብ መወዳእታ 2007ዓ.ም 75% ከተማታትን ገጠር ማእኸላትን ናይ መብራህቲ ኣገልግሎት ንምርካብ ተተሊሙ፤ 2002ዓ.ም 30.9% ዝነበረ ሽፋን (270)42.3% በዚሑ
- ናይ ሰልኪ ኣገልግሎት ፕራሕ ብምውሳድ ኣብ 2002ዓ.ም ሞባይል ሰልኪ ተጠቀምቲ 226751 ዝነበረ ሽፋን 100% ንምብጻሕ ተተሊሙ ክሳብ 2005ዓ.ም 607416 ቁፅሪ ተጠቓሚ በዚሑ. ድምር ሽፋን 71% እዩ.
- ናይ ፋይናንስ ትካላት- ልዕሊ 10 ባንክታትን ማይክሮ ፋይናንስን ኣብ ኩለን ገጠርን ከተማን ጨንፈራት ባንኪ/ማይክሮፋይናንስ ኣሎ

መጠን ኢንቨስትመንት ብሊጥን ብር (1993-2005E.C)

ዝቕፀለ... ኩነታት ኢንቨስትመንት

- 1993-1997 ፕረጃክታት 231 ብ 2 ቢሊዮን ብር
- 1998-2002 ፕሮጃክታት 1765 ብ15.7 ቢሊዮን ብር
- 2003-2005 ፕሮጃክታት 1510 ብ 20.5ቢሊዮን ብር
 - ❖ ተሳትፎ ዳያስፖራ ብልዐሊ 1 ቢሊዮን 83 ፕሮጃክታት
- **ኢንቨስትመንት ንምድጋፍን መቼውነትን**
 - ❖ ኢንዱስትሪ ዞን ብምጥያሽ ቀረብ መሬት ኣብ ከተማ 667 ሄክታር ተዳልዩ
 - ❖ ዝተረጋግኦ ፖለቲካዊን ማክሮ-ኢኮኖሚያዊ ኩነታት ምህላዉ
 - ❖ ስሓቢ ዕቤት ሃገራዊ ምህርቲ ዕዳጋን ምጥንኻር መሰረተ ልምዳት
 - ❖ ዝተጠናኸረ ቃልሲ ፀረ ክራይ ኣካብነት
 - ❖ ዘተባብዕን ዘስርሕ ናይ ዳያስፖራ ፖሊሲ ምውፅኡ
 - ❖ 3 ደረጃኡም ዝሓለው መዕርፎ ነፈርቲን መዝሓሊ (Cold Store)

MIE Geely/Addis Cars under assembly in MIE Automotive Assembly Plant in Mekelle

ኢንዱስትሪ ዝቐፀለ

ማዕድን

ኣብ ክልልና ዝተኻየዱ መፅናዕቲ ከርሰ መሬት

✓ **ሓፂን ተንከፍ ማእድን**: ወርቂ፣

ኮፐር፣ ዚንክ፣ ሊድ፣ ሓፂን፣ ኒኮል፣

✓ **ኢንዱስትሪ ማእድን**: ሲልካሳንድ፣ ግራፋይት፣

ላይምስቶን፣ ጂፕሶም

✓ **ማእድናት ኮንስትራክሽን**: እምነባረድ፣ ግራናይት፣

ግሪንስቶን

- ወርቂ ኣብዚ 3ተ ዓመት 6174ኪ.ግ ናብ ብሄራዊ ባንክ ጥራሕ ዝኣተወ ኣሎ

ዝቕፀለ....

ቆርቦትን ውፅኢት ቆርቦትን

➤ ዕድላት

❖ ሰፊሕ ናይ እንስሳ ሃፍቲ ኣለና

❖ ፋብሪካ ቆርቦት ሸባ

✓ ኣብ መዓልቲ 6000 ቆርቦት ፕሮሰስ ናይ ምግባር ዓቕሚ

✓ 1.8 ሚልዮን ጫማን 1.8 ሚልዮን ጓንትን ከፍሪ ትልሚ ኣለዎ

❖ ናብ ወፃኢ ሰደድ

ዝቕፀለ....

ጨርቃመርቂ

ዕድላት

- ኣብ ክልልና ፋብሪካታት ኣልመዳ ቴክኖሎጂ ይልን ማጋርመንትን ስለዘለው
- ኣብ ክልልና ዝርከብ ፍርያት ጡጥ

ኣማራጺ

- ✓ ንመዐሸጊ ፍርያት ዝተፈላለዩ ዓይነታት ፕላስቲክን ካርቶንን ምፍራይ
- ✓ ሞልጎም/Button/፣ ዘፕን/Zipper/ ተለጣጢ ፕላስቲክ /Elastic band

ቱሪዝም

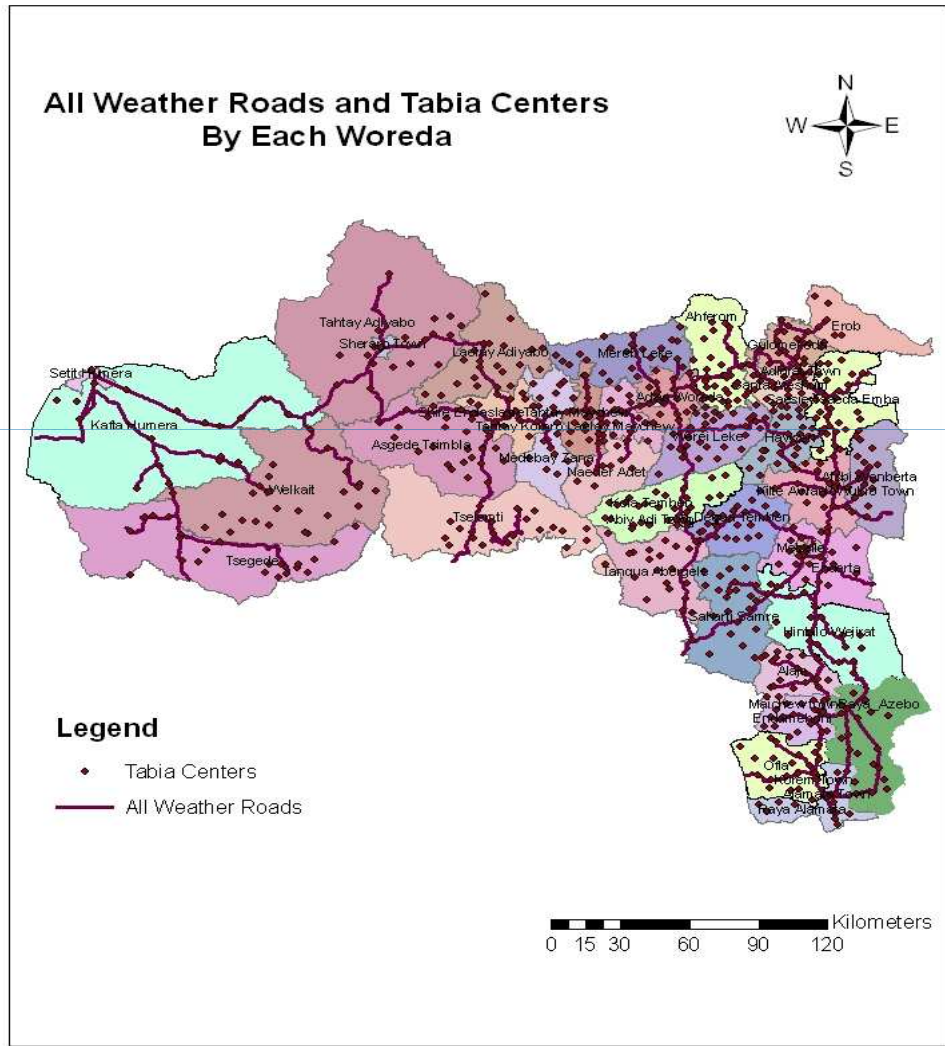
- ✓ ናይ ቱሪዝም ማስተር ፕላን ተዳለዩ
- ✓ ሓወልትታት አክሱም
- ✓ ቤተ መቅደስ ይሓ
- ✓ ልዕሊ 100 ካብ ሓደ እምኒ ዝተፈልፈሉ ውቐር አብያተ ክርስትያናት
- ✓ መስጊድ አል ነጃሺ
- ✓ ሃይማኖታዊ ስነ ስርዓት
- ✓ ኢርታዓለ- ግድብ ተከዘ

102320 ናይ ወፃኢ ኅብነይቲ ካብ ትልሚ 70% አብዚ 3ተ ዓመት ኔይሮም

መንገድ ስራ ስራ ክፍለ 2007ዓ.ም 5072 ኪ.ሜ ተተሊሙ

✓ URRAP ኩለን ገጠር ጣቢያታት ምስ ዋና መንገድን ወረዳ ኣጋይ ምስ ክረምቲ ዘራኽብ

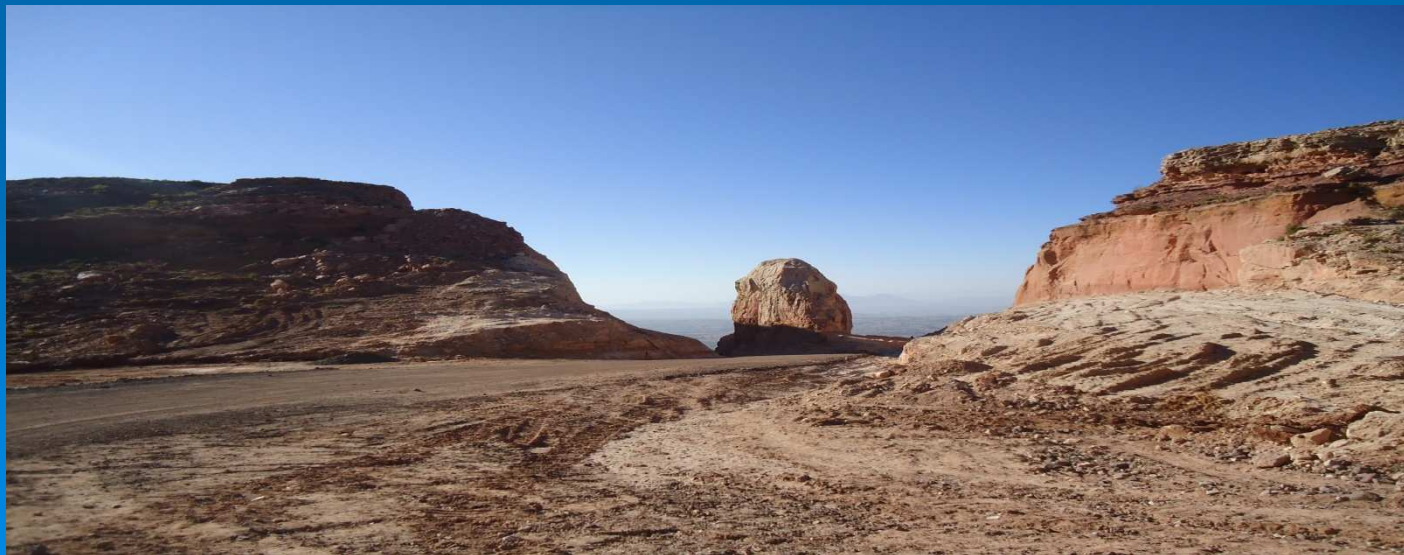
✓ 2003 ዓ.ም 283 ኪ.ሜ

✓ 2004 ዓ.ም 471 ኪ.ሜ

✓ 2005 ዓ.ም 657 ኪ.ሜ ተሰሪሖ

✓ ብድምር ኣብ GTP ካብ 3028 ናብ 8100 ኪ.ሜ ንምብጻሕ ተሊምና ክፍለ ሰነ 2005ዓ.ም 5102ኪ.ሜ 62% በጺሕና

ናይ ህዝቢ ተሳትፎ ኣብ ገጠር መንገዲታት

አብ ህንፃታን ብኸፋል ዝተወድኡ አስፋልታ (1653 ኪ.ሜ)

1. ዓዲግራት- ዓድዋ-ሸረ+ዓዲጎሹ-ልጉዲ(514 ኪ.ሜ) 100%,84%
2. ማይ ፀብራ-ዲማ -ፍየል ውሃ (156 ኪ.ሜ) 100%,50%
3. ፍየል ውሃ+ዓቢዩ ዓዲ- ሓውዜን-ከተማ ፍረወይኒ (ጨረታ+ 15%)
4. እንዳስላሰ-ደደቢት-ዓዲረመፅ-ደጀና-ዳንሻ (246 ኪ.ሜ)70%
5. አላማጣ-መኸኒ-ሒዋነ (114 ኪ.ሜ) 100%
6. ሸረ-ማይ ፀብራ-ዛሬማ (138 ኪ.ሜ) 70%
7. ሸረ - ዓዲጎሹ 100%
8. መቐለ-ዓቢዩ ዓዲ-ዓድዋ (170 ኪ.ሜ) 50%
9. ፀገዴ-ከተማ ንጉስ (23 ኪ.ሜ) 10%
10. ዉቕሮ-ዓዲግራት-ዛላምበሳ 85%

ካልኦት ዓባይቲ ፕሮጀክታት ብፌደራልን ብክልልን

➤ ካብ ወደብ ናብ ትግራይ

- ✓ ጅቡቲ-ሰርዶ-አፍዴራ-ሸሽት-መቐለ 680 ኪ.ሜ 74%
- ✓ ጅቡቲ-ሰመራ-ያሎ-መጥኒ-መቐለ 708 ኪ.ሜ 90%
- ✓ አጉላዕ-ሻይጉቢ-አበዓላ/ሸከት 79 ኪ ሜ 50

➤ ናይ ባቡር መንገዲ ህንፀት

➤ ደረቕ ወደብ ኣብ መቐለ ስራሕ ጀሚሩ ኣሎ

➤ 3ተ ዩኒቨርሲቲታት

- ልዕሊ 40000 ተምሃሪ ፤ ምርምርን መፅናዕትን
- ከባቢ ልምዓት ምትእስሳር፤ Community Services

ሸኮር ፋብሪካ መስኖ ልምዳትን አብ ወልቃይትን ህንፀት አባይቲ በቢ ከተምኡ (ካብ 9308 አባይቲ 7512 አባይቲ ናብ ተጠቀምቲ ዝተማሓሓፉ)

ትምህርት

- ሽፋን ትምህርት 2166 አ/ትምህርት 1ይን 2ይ ደረጃ አለዋ
- ካብ ጣቢያ ማእኸል ናብ ቤ/ት ንምብጻሕ ዝወስዶ ግዘ/ራሕቂ

- 1ይ ክፍሊ - 2.93ኪ.ሜ
- 5ይ ክፍሊ - 3.59ኪ.ሜ
- 8ይ ክፍሊ - 4.05ኪ.ሜ

2.84K.M ካብ 2007 ዓ.ም

ስፍራ ህንፃ ተሰራሑለን ዝርከባ
1ይ ደረጃ ቤ/ት - 79%

- 1,195.965 ተምሃሮ 1ይ ን 2ይ ደረጃ ይመሃሩ አለዉ
- በቢ ዓመቱ ሰፋ-ሕተ ስልጠናታት ንምምህራን ይወሃብ እዩ
- ናይ Library books, Laboratory facility ሕፊረታት ኣብ ፅሬት ትምህርቲ ተፅዕኖ አለዎ

•ቅድመ ስሩዕ ትምህርቲ (Pre-primary education)

•6 ዓመት ዝመልኡ ብ2004ዓ.ም 94193 ኣብ 2005ዓ.ም 118150 ተማሂሮም

•ህፃን ንህፃን ን4-5 ዕድመ ዘሎዎም 2004ዓ.ም 133746 ብ2005ዓ.ም 160592 ተማሂሮም

•ኣማራጺ ትምህርቲ ን11-14 ዕድመ 2004ዓ.ም 14958 2005ዓ.ም 8675 ተማሂሮም እዮም

•ተግባር ተኮር ትምህርቲ (Functional Adult Litracy)

•ኣብ 2004ዓ.ም 150021 ኣብ 2005 ዓ.ም 174113 ኣባፅሕ ዝተምሃሩ እንትኾኑ መሃይምነት ንምቕናስ ብቐፃሊ ብሰፍሓት ክሰረሐሉ ዝግባእ እዩ

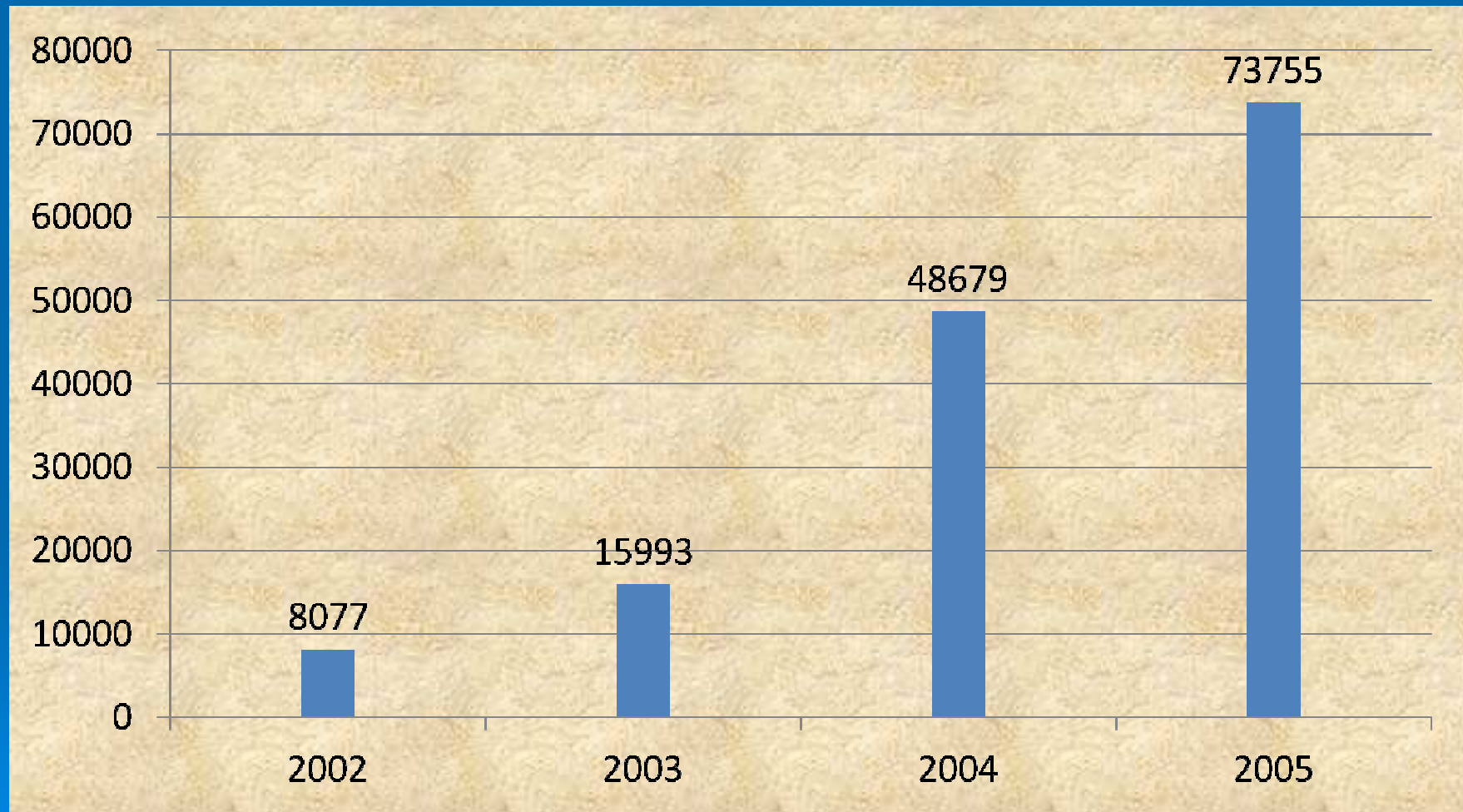
ተሳትፎ ትምህርት

	2005	2007
➤ 1ይ ብርኪ 1-8 ክፍሊ		
• GER	100.25 %	112%
• NER	93.11 % (F 94.16%) (M 90.32%)	100%
➤ 2ይ ብርኪ 9-10 ክፍሊ		
• NER	63.13% (F65.53%) (M 60.7%)	78.6%
መጠን ምቁራፅ ትምህርት (10540 / 1195965)		
➤ 2002ዓ.ም	10.6%	2005ዓ.ም 0.88%
	2007ዓ.ም <1%	ንምብፃሕ

ሓለዎ ጥዕና

- ሽፋን ጥዕና 2004ዓ.ም 83% ኣብ 2007 ዓ.ም 100% ክበፅሕ ምግባር
- ምቕናስ ሞት ኣዲታትን ህፃውንቲ MDG 4 & 5
- Maternal Mortality Rate
 - 2002 ዓ.ም - 673/100,000
 - 2004 ዓ.ም - 350/100,000
 - 2005 ዓ.ም - 136 ኣዲታት ካብ 155000 ዝወለዱ ሞይተን
 - 2007 ዓ.ም ትልሚ ናብ <200/100000 ምቕናስ
- Child mortality rate
 - 2004ዓ.ም 101/1000
 - 2005 ዓ.ም ትልሚ ናብ 78/1000 ምቕናስ
 - 2007 ዓ.ም ትልሚ ናብ 20/1000 ምቕናስ

Institutional delivery

ብዝሰልጠና ሰብ ሞያ ዝወሃብ ወሊድ ግልጋሎት

2002 ዓ.ም 10% ዝነበረ ኣብ 2004ዓ.ም ናብ 34%

ኣብ 2005 ዓ.ም ናብ 50% በዒሑ 2007ዓ.ም ትልሚ MDG 65%

➤ Family Planning

- 2004ዓ.ም 536510 ተጠቀምቲ 66.3%
- 2005ዓ.ም 860286 (85%)

➤ ምክልኻል ሕማም ዓሶ (ካብ 30% ኣብ 2002ዓ.ም ናብ 3.6% ቀንሱ)

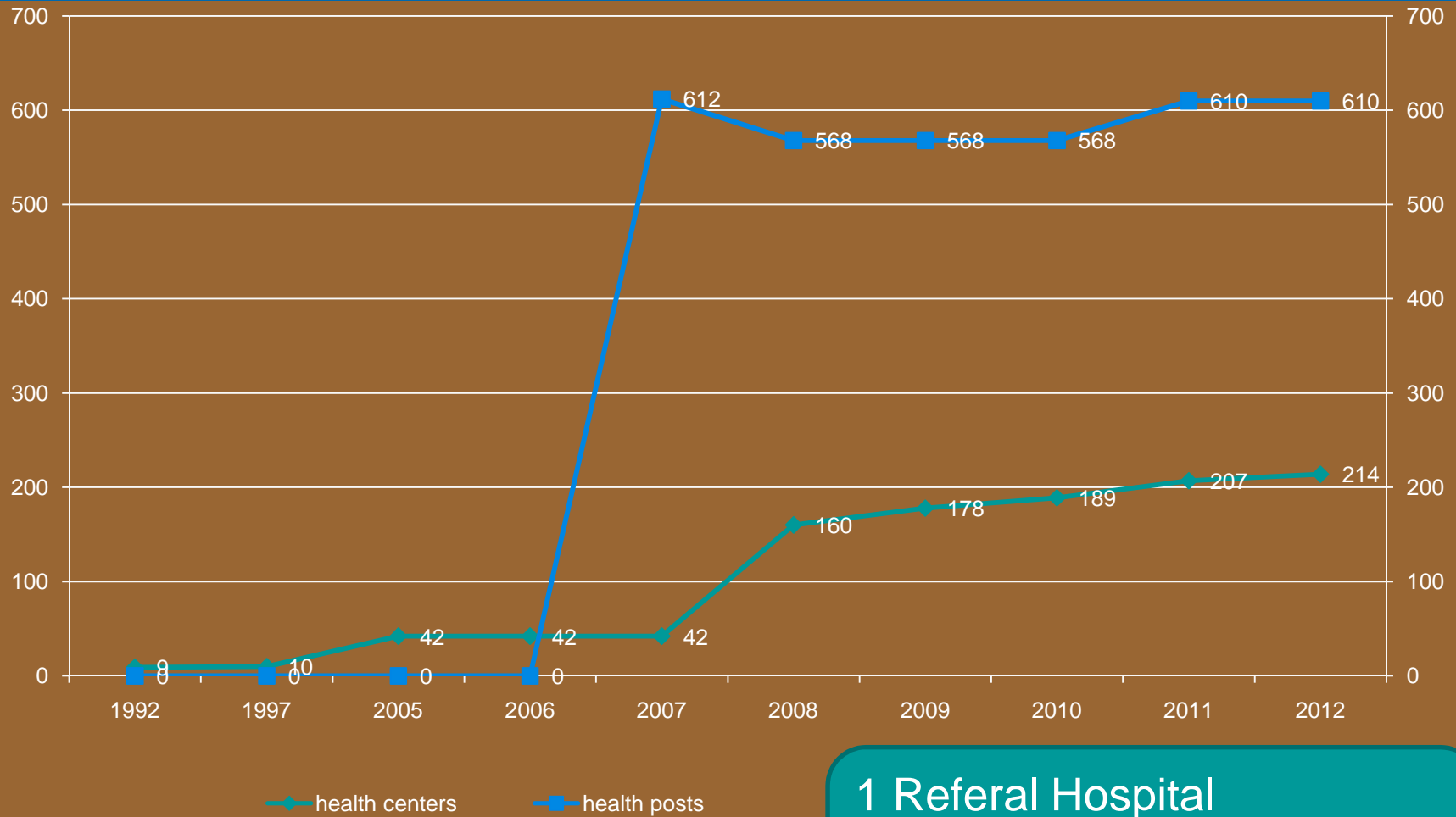
- 80% ዛንኬራን ንዓሶውቲ ከባቢታት ተዓዲሉ መከላኸሊ ምንጻግ መድሓኒት ድማ 70% መንበሪ ተኻይዶ ልዕሊ 1.2 ሚሊዮን ህዝቢ ካብ ተቓላዳይነት ሕማም ዓሶ ተናጊፉ

➤ HIV/AIDS ምክልኻል ትምህርቲን ምርመራን ብስፍሓት ይቐጠል ኣሎ

በዝሑ ጥዕና ትካላት ጠቢያ

1 Referral Hospital
14 General Hospitals
15 Primary Rural Hospitals

ሸፋን መስተ ማይ

- ኣብ 2003 ዓ.ም 63%
- ኣብ 2004 ዓ.ም 73%
- ኣብ 2005 ዓ.ም 87.5% ንምብጻሕ ተሊምና 81.2% ሸፋን ተጠቓምነት በጺሑ
- ትልሚ ክሳብ 2007 ዓ.ም 100% ንምብጻሕ እዩ

ህንፀት ዓቕምን ሰናይ ምምሕዳርን

- × ናይ ኣተሓሳስባ ሓድነትን ዝለዓለ ክእለትን ዝወነነ ልምዓታዊ ሰራዊት ብምህናፅ ፖሊሲታት፣ ስትራቴጂታትን ትልሚታትን መንግስት ምዕዋት
- × ግልፅነትን ተሓታትነትን ዘለዎ መንግስታዊ ኣወሃህባ ግልጋሎት ብምትእትታው፣ ፍትሒን ፀጥታ ምምሕዳርን ብምጥንኻርን ዕግበት ዜጋታት ናብ ዝለዓለ ብርኪ ምዕባይ
- × ዝርገሐ ዘመናዊ መርበብ መሰረተ ልምዓት ኣብ ኩለን ኣብያተ ዕዩ ወረዳ ጣብያ ምዕባይ
- × ምዝገባ ሃፍቲ ሰበሰልጣናትን ሰራሕተኛታት መንግስት ሕጋዊ ኣሰራራሓታት ብምትእትታው ግዕዝይና ዝፍፀመሉ ክፍተታት ምዕፃውን ስግኣታት ምውጋድን

ዘጋጠሙ ፀጋማት

- ፋይናንሳዊ ዓቕሚ ምስ ልምዓታዊ ድሌትና ዘይምምጥጣን
 - Saving/Investment መጠን ምትሓት
 - Resource mobilization
- ናይ ምፍፃም ዓቕሚ ምጥንኻር ዘድሊ ምኻን ብፍላይ ናይ ሓደሽቲ ቴክኖሎጂ ኣብ ፍሉይ ሞያ ዝድልዮም ሕፅረት ከኢላታት ምህላው

ዳያስፖራ ክትሳተፈሉ እትኸእሉ ዓውደ ስራሕቲ

ኣብ ሕርሻን ገፀር ልምዓትን

- ኣብ ደጉዓን ወይናደጉዓን ዝለዓለ ዋጋ ዘውፅኡ ፍርያት ኣብ ምፍራይ ብምስታፍ ሃገርና ሸርፊ ወፃኢ ክትረክብን ንቡዙሓት ወገናት ዕድል ስራሕ ክፈጥሩ ይኸእሉ እዮም፡፡
- ኣብ ሕርሻ ልምዓት ብፍላይ ኣብ ሃፍቲ እንስሳ ልምዓት ሰፊሕ ክፍተትን ዕድል ስለዘሎ
- ኣብ ኣግሮ ኢንዱስትሪ

አብ ኢንዱስትሪ

- ማእከላዎትን ዓበይትን ኢንዱስትሪታት ብምክፋት ብፍላይ

—ንሰደድ/Export ዝኮኑ ፍርያት ዘፍርዩ ፋብሪካታት ብምጥያሽ ናይ ወፃኢ ሸርፊ ዘምፅኡ

—ካብ ወፃኢ ዝኣተዉ ፍርያት ኢንዱስትሪ ዝተክኡ ፍርያት ዘፍርዩ ኢንዱስትሪታት ብምጥያሽ ሸርፊ ወፃኢ ዘድሕኑ

—ናይ ዓዲ ውሽጢ ዕዳጋ አብ ምርግጋእ እጃም ዘለዎም ፍርያት/ግልጋሎት ዘፍርዩ

ኣብ ባህሊን ቱሪዝምን

- ኣብቶም ማእኸላት መስሕብ ቱሪስት ዝኾኑ ቦታታት ንጎብነይቲ መዕረፊን መዘናግዒን ቦታታት ብምስራሕ
- ካብ ወፃኢ ደኹን ዓዲ ውሽጢ ንዝመጹ ጎብነይቲ ግልጋሎት ዝህባ እኹል መጓፀዝያ ኣብ ምቕራብ
- ክልላዊ ሃፍቲ ቱሪዝም ኣብ ዝተፈላለዩ መደረኻት ዓለም ኣብ ምፍላጥ

አብ ትምህርቲ

- ዕድል ትምህርቲ ምስፋሕ /ትሑት ብርኪ
ሓፈሻዊ ተሳትፎ ትምህርቲ አብዘለዎን
ከባቢታት/
- ፅርዮት ትምህርቲ አብ ምምሕያሽ /ዳስ ናብ
ህንፃ ምልዋጥ፣ ቤተ ንባብ፣ ቤተ ፈተነ፣
ዝስተ ማይ፣ ንክልቲኡ ያታ ዘገልግል ሽንቲ
ቤት፣ ፈርኒቸር፣ አብ ምምላእ

አብ ሓለዎ ጥዕና

- ትካላት ጥዕና አብ ምስፋሕ
- ናውቲ ሕክምናን ፈርኒቶርን ምምላእ'
- ቀረብ ኣፋውስ ምምላእ
- ናይ ሰብሙያ ጥዕና ዓቕሚ ምዕባይ
- ሕማም ኤድስ ምክልኻልን ምቁፅፃርን
- ምጣነ ስድራ አብ ምስፋሕ

አብ ካልኦት

- ቀረብ መስተ ማይ አብ ምምሕያሽ
- ህንፀት አናጸሽተይ ስትራክቸራት መስኖ
- መንገዲ አብ ምምሕያሽን ምስራሕን
- አብ ክንክንን ልምዓትን ተፈጥሮ ሃፍት
- ህንፀት ዲሞክራሲን ሰናይ ምምሕዳርን
- ንግድብ ህዳሰ ቦንድ ምግዛእ

ድኽነት ንምውጋድ ኣብ ዝግበር ዘሎ ፃዕሪ ኣባላት
TDA, UTNA ዝተፈላለዩ ናይ ትግራይ ኮሚዩኒቲ
ውዳባታት ከምኡውን ግዲሳትን
ፈተውቲ ዓዶም ሰብ ውልቀ ሃፍቲን
መናእሲያት ሰብ ሞያ ንድጋፍኩምን
ፃዕርኩምን እናመሰገና ተጠናኺሩ
ክቐፅል በዚ ኣጋጣሚ ንሓትት.

**ዘልኣሎምዊ ክብርን ሞገስን
ንሰጪኡትና!!**

**ራኢን ጅምራት ኩቡር መራሒና መለስ ዜናዊ
ክንምልኦ ኢና!!**

የጥንቃቄና የሥነ-ምግባር

